

Abdelkader Benali, *Mijn broer en ik*

Klassikale opdracht

Deze opdrachten worden met de hele klas uitgevoerd. Ze gaan over twee fragmenten uit *Mijn broer en ik* van Abdelkader Benali.

De twee lessen zijn als volgt opgebouwd:

- Verhaalfragment lezen
- Klassengesprek
- Groepsopdrachten

Les 1

Verhaalfragment A

Op de pagina's 16/17/18 lezen we over Amira en haar broer Adam. Haar broer Adam wil later net als zijn vader werken in de robotkunde. Amira en Adam bespreken wat zij zien als een ideale robot.

1

Net als papa wil hij de robotkunde in. Voor mijn vader zijn robots alles; het bedrijf waar hij werkt heeft allemaal nerds in dienst, die de hele dag bezig zijn met het maken van een levensgrote pop die je het gevoel kan geven dat je tegen een mens praat. Hij bouwt aan een robot die zo slim is dat hij de taken van een mens kan overnemen. Ik stel me daar een robot bij voor die heel goed in staat is om weg te dromen uit een saaie les. Maar dat is niet hun ideale robot, vertelde Adam me. De droom van mijn vader zou uitkomen als ze een robot maken die net als een mens de keuzes maakt die bij hem passen. In mijn geval zou dat een robot zijn die de hele zomer naar het zwembad wil, behalve wanneer hij keelpijn heeft, want dat zwemt niet lekker.

Voor Adam is dat allemaal niet interessant, hij vindt het veel spannender dat die mensachtige robot alles kan wat een mens ook kan, maar wel veel beter. 'Stel je voor,' zegt hij enthousiast, 'dat je een soldaat hebt die alle opdrachten die je hem geeft perfect uitvoert!'

'Maar dan ben je toch geen mens,' zeg ik.

'Wat is dan volgens jou een mens?'

'Misschien als je juist niet altijd doet wat je moet doen. Dat zou een robot ook moeten kunnen.'

Adam kijkt me stomverbaasd aan. Je hebt er echt niets van begrepen, zegt die blik.

'Je hoeft niet zo gek te kijken,' zeg ik. 'Zo'n robot lijkt me niets aan. Ik zou het veel spannender vinden als een robot heel erg moet huilen bij een zielige film.'

Of gewoon geen zin heeft om z'n huiswerk te maken. Of een flauwe mop vertelt!

Een beetje zoals ik ben eigenlijk. Ja, dan zou ik pas onder de indruk zijn.

Amira en Adam denken heel anders over wat een perfecte robot is. Denk eens na over de vraag die Adam stelt: Wanneer ben je dan een mens?

Klassengesprek

Praat met je docent over dit verhaalfragment. Laat in het klassengesprek horen wat jij ervan vindt. In wiens mening kun jij je meer vinden? Moet een robot alles kunnen wat een mens kan, of alleen wat nodig is voor een bepaald doel? Wat zou je ervan vinden als er robots bestonden zoals Amira ze beschrijft? Kan een robot gevoel hebben en tegendraads zijn? Zie je ook gevaren in de opkomst van zo'n robot? Wat is er uniek aan een mens ten opzichte van een robot?

Groepsopdrachten

In de klas hangt in elke hoek een stelling. Kies welke stelling het meeste bij jouw mening past. Ga in die hoek staan. De vier stellingen zijn:

- a. Robots zijn nuttig en moeten bepaalde taken goed kunnen uitvoeren, en meer niet. Ze zijn een hulpmiddel voor de mens.
- b. Het lijkt me heel goed dat er echt robots gaan komen die net als mensen kunnen denken en voelen.
- c. Robots die te veel op een mens gaan lijken, zijn gevaarlijk. Straks gaan ze hun eigen leven leiden en zijn ze niet meer te controleren.
- d. Robots kunnen nooit helemaal op een mens gaan lijken. De mens kan voelen, denken, maar ook willen en is daarin uniek.

2

Groepsopdracht:

- Bespreek met elkaar waarom je voor deze stelling hebt gekozen.
- Bespreek wat je van robots vindt en weet.
- Je mag ook op internet extra informatie zoeken over het onderwerp.
- Bedenk argumenten voor jullie stelling.
- Bedenk goede argumenten **tegen** de andere drie stellingen.
- Bereid je voor om jullie stelling te verdedigen.
- Kies een woordvoerder.

Klassikaal debat:

Na 15 minuten start een debat. De woordvoerders van elke groep krijgen de kans om hun stelling te verdedigen. Daarna mogen de groepjes debatteren over de stellingen. Ze gebruiken tegenargumenten om de argumenten van de andere groepen te

ontkrachten. De overige leerlingen mogen ook argumenten inbrengen. De docent leidt het debat in goede banen en zorgt voor een goede beurtwisseling.

Als iemand overtuigd is door de stelling van een andere groep, mag hij overlopen naar de andere hoek. De docent bevroegt die leerling dan waardoor hij van gedachten is veranderd. Aan het eind van het debat wordt er gekeken welke stelling uiteindelijk de meeste aanhangers heeft.

Les 2

Verhaalfragment B

Op pagina 63/64 lezen we dat Amira in het hoofdkantoor komt waar robots gemaakt worden, tenminste, dat vermoedt ze. Ze heeft gehoord dat je daar niet zomaar binnenkomt, als je daar niets te zoeken hebt. Ze wordt ondervraagd bij de receptie en ze willen haar eigenlijk niet binnenlaten.

‘Ik heb nog een paar vragen. Hoe bent u hier terechtgekomen?’ vraagt ze.

Ik laat mijn zilverkleurige tubes zien.

‘Hier’, zeg ik, ‘hier staat het adres op.’

De ogen van de receptioniste worden groot; ze kijkt me heel aandachtig aan.

De bewaker lijkt het ook maar raar te vinden dat ik deze tubes bij me heb.

‘Weet u wat dat is?’ vraagt de receptioniste.

‘Ik denk dat het voeding is.’

‘Kinderen mogen hier alleen onder begeleiding van hun begeleiders naar binnen. Wie is uw begeleider?’

‘Mijn ouders zijn binnen.’

‘Zijn dat uw begeleiders?’

‘Ik zeg toch: mijn ouders zijn hier binnen.’

Ik zie ze geschrokken kijken, alsof het niet kan dat ik hier zomaar ben. Ik denk aan de jongen van de Bruna. Hij dacht dat ik een robot was. Doe alsof je een robot bent, bonkt het in mijn hoofd. Doe. Alsof. Je. Een. Robot. Bent. Dan laten ze me binnen en kan ik papa en mama zien. Zij zullen alles uitleggen en dan kunnen we naar huis. Weg van deze verstikkende plek waar voor normale mensen geen plaats lijkt te zijn.

Maar hoe doe je alsof je een robot bent? Een robot die net een mens is.

Ingewikkeld.

Klassengesprek

Praat met je docent over dit verhaalfragment. Wat vind je van dit fragment? Is het geloofwaardig? Wat vind je er realistisch aan en wat niet? Amira moet doen alsof ze een robot is. Maar dan een robot die dus wel op een mens lijkt. In de Bruna dacht een jongen dat zij misschien wel een robot was, zonder dat hij het zou merken. Denk je dat je een robot van een mens zou kunnen onderscheiden? Hoe zou zo'n mensrobot zich gedragen?

Groepsopdrachten

Rollenspel. De klas wordt verdeeld in groepjes van drie.

Bedenk met elkaar hoe deze scène afloopt. Amira gaat proberen om te doen of ze een robot is. Zal de receptioniste erin trappen of niet? Hoe reageert zij en hoe reageert de bewaker?

Speel de scène na en maak die op je eigen manier af. Verdeel de rollen.

1. Amira
2. receptioniste
3. bewaker

- Bedenk wat Amira zal doen. Hoe gaat zij zich gedragen om op een robot te lijken? Hoe gedraagt zo'n levensechte robot zich? Bedenk de toon, de woorden, de gebaren etc.
- Bedenk hoe de receptioniste reageert. Geloof je dat Amira een robot is? Waardoor gelooft ze het wel of waardoor juist niet? Wat zegt ze? Bedenk vragen die de receptioniste kan stellen om erachter te komen of Amira wel of niet een robot is.
- Bedenk wat de bewaker doet. Gaat hij Amira helpen of juist niet? Behandelt hij haar als een robot of als een mens en hoe ziet dat er dan uit?

Als jullie voor alle drie de rollen hebben bepaald wat er gezegd gaat worden, vindt het rollenspel plaats. Daarbij is de lichaamshouding ook belangrijk.

4

Meerdere groepen

De groepjes van drie worden gekoppeld aan twee andere groepjes van drie. Zo wordt de klas dus ongeveer in drie groepen van negen leerlingen verdeeld. De korte rollenspelen worden achter elkaar vertoond. Steeds speelt een groepje het rollenspel en de andere twee groepjes observeren. Als alle drie de groepjes geweest zijn, bespreken ze met elkaar welke robot het meest geloofwaardig was en waarom.

Ze kiezen een van de drie groepen die aan de hele klas het rollenspel nog een keer vertoont.

=====